

Витяги з виступів доповідачів на Громадському форуму «Конституційна реформа: погляд громадянського суспільства»

«КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА – ЦЕ РОЗКІШ ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ВЛАДИ ТА СТАБІЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА»

Анатолій МАТВІЄНКО, *Перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування*

Для того, щоб говорити про реформу треба згадати, як вона приймалася. Взагалі конституційна реформа – це розкіш відповідальної влади та стабільного суспільства. Якщо немає відповідальної влади та стабільності ситуації, жартувати з конституцією небезпечно.

Сьогодні ми маємо Конституцію розбалансованої влади, яка стала новим прикриттям для розхитування маятники розподілу повноважень. Замість диктатора Президента ми отримали диктатора Прем'єр-міністра та підпорядкований йому парламент. В ідеалі ж в трикутнику «Президент - Прем'єр-міністр - Верховна Рада» функції мають бути розподілені так, щоб не було потреби перетягування канату між центрами впливу. Однак ті, хто наполягає на необхідності нової Конституції, не усвідомлюють можливої шкоди від втрати демократичних надбань старого Основного закону. Нам потрібна не нова Конституція, а відмова від постійної війни між політичними лідерами.

Головна проблема конституційних змін у їх невідповідності реаліям. Адже в якій мірі конституція змінює суспільство, в такій мірі суспільство поважає конституцію. На жаль, поваги до Конституції в Україні немає.

Основними суб'єктами системи влади в Україні є органи державної влади, органи місцевого самоврядування та народ. На сьогодні державна влада монополізує повноваження, місцеве самоврядування існує де-юре, але не де-факто, а народовладдя немає взагалі. Починати необхідно з реформи місцевого самоврядування, яку треба проводити поетапно: спочатку укріпити місто, село та селище (створити України без околиць), а потім провести районну та обласну реформи. Отже, не потрібно боятися перепон на шляху реформи та не чекати отримання швидких вигод.

«ПАРЛАМЕНТСЬКА ФОРМА ПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНА ТОДІ КОЛИ В ДЕРЖАВІ Є ТРАДИЦІЇ, ІДЕОЛОГІЧНІ ПАРТІЇ, РОЗВИНЕНА СУДОВА ВЛАДА ТОЩО. ЗА ВІДСУТНОСТІ ЦИХ УМОВ ВОНА ВИРОДЖУЄТЬСЯ В МІНІСТЕРІАЛІЗМ – КОЛИ ПАНУЄ НЕ ПАРЛАМЕНТ, А УРЯД»

Микола КОЗЮБРА, *завідувач кафедри державно-правових наук Києво-Могилянської академії, професор, доктор юридичних наук, суддя Конституційного суду у відставці*

Ініціатори конституційної реформи керувалися різними мотивами, при чому – досить часто корисливими. Тобто від самого початку можна говорити про поширення двох тенденцій – конституційного ідеалізму та конституційного нігілізму. Існували ілюзії, що з прийняттям нової Конституції ми відразу по ній заживемо, але ніхто, навіть ініціатори реформи, не збирався жити за Конституцією. Отже, поєднання ідеалізму та нігілізму – дві сторони однієї медалі.

Зараз спостерігається парадокс, який полягає у намаганнях перенести на не завжди підготовлений український ґрунт моделі влади європейського типу, при цьому зберігши радянсько-азійські форми врядування. Це проявляється у непрозорості влади, домінування політичних домовленостей та торгів, прямій фальсифікації тощо. За таких умов, очікувати на швидкі зміни без зміни ментальності осіб при владі не варто. Недостатньо просто розписати права та повноваження в положеннях законів; для того, щоб Конституція працювала, потрібні відповідні соціальні та політичні умови.

Поширеною є думка, що конституційна реформа була потрібна для обмеження повноважень президента. Але демократичність держави визначається не обсягом повноважень, а тим, наскільки вони дискреційні. За умов структурованого парламенту та сформованої більшості спроби маніпуляцій з боку президента виявилися б марними. Наразі не варто приймати цілком нову Конституцію, однак не можна обійтися й окремими фрагментарними змінами. Змін потребують багато статей і розділів.

Зараз часто лунають заклики про перехід до парламентської республіки. Однак, коли в Європі говорять про панування парламенту, йдеться про його панування над виконавчою владою, а не про перебирання всіх можливих функцій. Поки що наш парламент не готовий грати першу скрипку в багатоголосі державної влади. Парламентська форма ефективна тоді коли в державі є традиції, ідеологічні партії, розвинена судова влада тощо. За відсутності цих умов вона вироджується в міністеріалізм – коли панує не парламент, а уряд.

«УКРАЇНУ ВЖЕ НЕ МОЖНА НАЗВАТИ ПОСТРАДЯНСЬКОЮ КРАЇНОЮ ЗА СУТНІСТЮ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ»

Томас МАРКЕРТ, заступник секретаря Венеціанської комісії

Венеціанська комісія вважає тему конституційної реформи в Україні надзвичайно важливою. Україну вже не можна назвати пострадянською країною за сутністю системи управління. Однак проблема відносин між державними органами та розподіл повноважень між ними залишається. Протистояння президента та парламенту характерна для багатьох країн, однак ніде вона так довго не тривала, як в Україні. Саме тому наразі забезпечення балансу повноважень в системі влади є надзвичайно важливим.

У 1996 році Венеціанська комісія наголосила на тому, що виписані в Конституції Президентські повноваження роблять його дуже сильним, що створює загрозу авторитарності. Подальший розвиток підтвердив таке занепокоєння. В 2004-му році конституційна реформа обмежила повноваження Президента, тому наразі тенденція змінилася. Однак конституційні зміни не вирішують проблему балансу в системі влади, оскільки досі є загроза нестабільності уряду та взаємне блокування різними органами роботи одне одного.

Важко обговорювати конституційну реформу в Україні абстрактно та, виходячи з певних правил, прогнозувати подальший розвиток. Часто говорять про її підлаштованість під політичного лідера, тобто розглядають конституційні перетворення як заложника певної політичної сили. Це нормально для політики. Однак необхідно вирішити, що є насправді позитивно у короткостроковій та довгостроковій перспективах. Треба провести аналіз політичної ситуації та подумати, як зробити систему управління в Україні більш ефективною.

«ВНЕСЕНІ ДО КОНСТИТУЦІЇ ЗМІНИ ПЕРЕДБАЧИЛИ СТВОРЕННЯ ЖАХЛИВОГО МОНСТРА – „КОРПОРАЦІЇ БІЛЬШОСТІ”»

Серджіо БАРТОЛЬ, професор конституційного права, Університет Трієст, заступник члена Венеціанської комісії

Венеціанська комісія завжди наголошувала на необхідності створення репрезентативної системи влади, яка би базувалася на чіткому розподілі функцій та відповідальності органів. Розподіл влади є найкращим рішенням, але запровадження цього принципу може мати різний вплив залежно від політичного вибору влади. Існують два різні розподіли влади: вертикальний (між законодавчою, виконавчою та судовою гілками) та горизонтальний (між державою та органами місцевого самоврядування). Дуже важливо запровадити обидва, адже за умов відсутності горизонтального розподілу, підтриманий парламентом уряд загрожує концентрацією всіх важелів впливу в руках виконавчої влади.

Навіть за умов парламентської системи проблеми стабільності, ефективності та послідовності уряду не зникнуть. Внесені до Конституції зміни передбачили створення жахливого монстра – „корпорацію більшості”. Такий крок є абсолютно не зрозумілим. Якщо більшість створюється на початку роботи парламенту та працювати до завершення терміну його повноважень, повністю нівелюється гнучкість парламенту. Соціальні та економічні причини можуть вплинути на зміну політичного курсу уряду, однак інститут більшості блокує можливість такої зміни. Отже, зникає гнучкість відносин не лише між урядом та парламентом, а й між парламентом та громадянським суспільством. У поєднанні із запровадженням імперативного мандату така система є жорсткою, а, отже, небезпечною: це не дозволяє змінювати склад більшості, виходячи із соціально-економічних та політичних потреб.

Актуальною є проблема визначення повноваження президента у парламентській системі. Глава держави перебуває за межами виконавчої влади, яка може бути йому частково та за певних умов передана. Він повинен залишити усі стратегічні рішення на розгляд уряду та парламенту, які повинні дійти згоди. Завдання президента – забезпечення функціонування різних органів та інституцій згідно із закріплених у конституції норм в умовах консенсусу між законодавчою та виконавчою владою.

Отже, необхідно зберегти принцип рівності. Політичних конфліктів можна уникнути за умови ефективного балансу повноважень. Принцип демократії полягає в тому, щоб вирішувати конфлікти шляхом вільних дебатів між політичними силами, що перебувають при владі, та громадянським суспільством.

«ВИБОРИ ЗА ПРОПОРЦІЙНОЮ СИСТЕМОЮ ВІДБУВАЮТЬСЯ НЕ ЗА ПАРТІЙНИМИ СПИСКАМИ, А ЗА ФІНАНСОВО-ОЛІГАРХІЧНИМИ»

Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ, депутат Одеської обласної ради

Протягом всього періоду незалежності ми стикаємося з тим, що амбітність окремих політиків і відсутність порозуміння між політичними силами дають нам законодавство з величезними прогалинами. Рівень правової культури свідчить про слабкість і заангажованість нашої політичної системи. Отже, якість влади в цілому є дуже низькою, що тягне за собою економічні та соціальні проблеми.

Вибори за пропорційною системою відбуваються не за партійними списками, а за фінансово-олігархічними. Я завжди виступав за зміну статті 144 Конституції України, відповідно до якої рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції України зупиняються у встановленому законом порядку з одночасним зверненням до суду. Однак такий порядок ніде не визначено, тому ми маємо корупцію, проблеми майнових та фінансових відносин, що призводять до створення фінансово-олігархічних структур.

Подальші реформи органів влади в Україні повинні стосуватися: розведення в часі парламентських та місцевих виборів; відміни пропорційної виборчої системи на районному та обласному рівнях, оскільки обласні та районні ради повинні представляти спільні інтереси територіальних громад; створення двопалатного парламенту, що стало б фактором стабілізації держави; запровадження виборності керівників областей і районів з метою підвищення дієздатності органів місцевого самоврядування.

«НАВКОЛО ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ ТОЧИТЬСЯ ПОЛІТИЧНА ВІЙНА, А КОНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ЯК ПОЛІТИЧНА ЗБРОЯ»

Володимир ФЕСЕНКО, Голова Правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента»

Коли ми говоримо про конституційну реформу, завжди потрібно пам'ятати, що даний процес є політико-правовим; навколо цього питання точиться політична війна, а конституційні зміни використовуються як політична зброя.

Позитивними моментами конституційної реформи в Україні є наближення до європейської практики формування уряду парламентом, надання уряду можливості проводити свої законопроекти через парламент, забезпечення єдності парламентської коаліції та уряду. Однак є цілий ряд невирішених проблем, до яких відносяться: «холодна війна» між урядом, парламентською опозицією та президентом, правовою передумовою якої є дуалізм впливу на виконавчу владу; двозначність трактування багатьох конституційних норм (вирішенням може стати їх трактування Конституційним Судом України або чітке визначення у законодавчих актах); різке збільшення кількості звернень, а, отже, і навантаження на Конституційний Суд та втягнення його у політичну боротьбу.

Є чотири варіанти розв'язання проблем, породжених конституційною реформою. По-перше, відмова від неї та повернення до Конституції 1996 року. Однак це зумовить виникнення правової проблеми, оскільки норми, передбачені внесеними змінами, вже набули чинності. Це призведе до політичної кризи. По-друге, внесення змін до окремих частин Конституції. Але залучитися підтримкою конституційної більшості ініціаторам таких змін навряд чи вдасться. По-третє, підготовка нової редакції Конституції та її ухвалення на референдумі або конституційними зборами. Однак цей варіант можливий лише за умов консенсусу політичних сил. Ймовірно, що на референдумі громадяни голосуватимуть не за Конституцію, а проти президента. Щодо конституційних зборів – то порядок їх проведення наразі не визначений. По-четверте, законодавче врегулювання окремих норм за допомогою законів. Такий спосіб дозволяє вирішити більшість сьогоденних проблем. Однак він потребує системного підходу до розробки таких законів.

«УКРАЇНА ДОСІ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЮ ДЕРЖАВОЮ»

Мішель ГЕГАН, Віце-голова Інституційного комітету Палати місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи

Шлях до демократії в Україні тривалий та нелегкий. Саме тому кожен повинен усвідомити спільну місію та свою особисту роль в її виконанні. Для подальших перетворень та вирішення наявних проблем необхідно не калькувати досвід інших країн, а обрати свій власний адекватний шлях розвитку місцевої демократії та органів місцевого самоврядування.

За результатами моніторингу, проведеного Регіональної асамблеї Ради Європи приблизно 5 років назад, було зроблено висновок, що Україна досі залишається централізованою державою. Можливо, таку тенденцію можна пояснити особистими амбіціями чиновників, страхом перед відповідальністю або побоюваннями, що органи місцевого самоврядування обмежать вплив

центральної влади. В будь-якому випадку, виявлена необхідність застосування основних пунктів Європейської Хартії місцевого самоврядування.

Розбіжності у прочитанні Конституції обумовлюють необхідність колективного обговорення майбутньої моделі місцевого самоврядування в Україні. Головні проблеми – обмеження сфери відповідальності органів місцевого самоврядування, їх тотальна підконтрольність державі, недостатнє фінансове забезпечення на місцях, а також недоліки правового статусу мерів.

«ЗАКОНОПРОЕКТ 3207 Є ВИКЛЮЧНО СПРОБОЮ ОБМЕЖИТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВЛАДИ В ОСОБІ ПРЕЗИДЕНТА»

Володимир ШАПОВАЛ, Представник Президента України у Конституційному Суді України, суддя Конституційного Суду України у відставці, доктор юридичних наук, професор

Очевидно, що без глибоких змін до чинної Конституції в царині місцевого самоврядування не вирішити тих питань, які об'єктивно постають. Перш за все, навіть за формою не відомо, в якому саме напрямку мають відбуватися реформи на рівні Конституції. Однак обов'язково на рівні конституції повинні бути вирішені питання статусу та повноважень місцевих державних адміністрацій, інакше вони ніколи не дозволять вирости регіональному самоврядуванню. Покладання на місцеві державні адміністрації функції фінансового, адміністративного та судового контролю забезпечить функціонування місцевих рад як представницьких органів, чий повноваження повинні бути визначити в Конституції. Це є передумовою реформування.

Я підтримую думку про недоцільність створення районних державних адміністрацій. Виконавчий орган місцевих рад повинен формуватися відповідною радою. При цьому необхідно конституційними засобами зруйнувати залишки вертикалі, яка досі ще існує. Максимальне завдання суспільства – деполітизація місцеві представницькі органи влади. Якщо органи місцевого самоврядування займатимуться своїми справами, то проблеми, які провокуються та мають суто політичний характер (НАТО, державна мова тощо), їх хвилювати не будуть.

Той варіант Конституції, який ми маємо сьогодні, не є об'єктивною та абсолютною даністю. Треба відкинути ідеологію дуалізму виконавчої влади як дуже категоричне твердження. Немає жодної країни в світі, де президент не був би функціонально включений до системи виконавчої влади. Так, наприклад, як вважаю, що доцільно було б вирішувати всі питання, що стосуються кадрових призначень та звільнень, вирішувати спільно Президентом і Прем'єр-міністром. Так можна замінити передбачені Конституції 6 способів заміщення посад у виконавчих органах. Якщо ми зробимо висновок, що місцеві державні адміністрації не є рафінованими органами виконавчої влади, порядок призначення їх голів Президентом виявлятиметься цілком розумним та виправданим, оскільки за ним треба закріпити певні контроль функції. Я абсолютно підтримую ідею про двопалатний парламент. За умов формування верхньої палати на регіональному рівні після завершення адміністративно-територіальної реформи.

Отже, без ґрунтовних системних конституційних змін, які супроводжуватимуться низкою нормативно-правових актів, ми матиме спорадичну спробу вирішити одномоментні питання, у яких зацікавлені ті чи інші політичні сили.

«ЯКІСТЬ БУДЬ-ЯКОГО ЗАКОНУ ПЕРЕВІРЯЄТЬСЯ ЙОГО ПРАКТИЧНОЮ РЕАЛІЗАЦІЄЮ»

Владислав ЛУК'ЯНОВ, Заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування

Ми розглядаємо конституційну реформу крізь призму взаємодії в рамках трикутника органів влади – Президента, Парламенту, Кабінету Міністрів. Важливим кроком є удосконалення Закону «Про Кабінет Міністрів України», оскільки, як відомо, якість будь-якого закону перевіряється його практичною реалізацією. Крім того, необхідно прийняти закон про центральні органи виконавчої влади, про опозицію, про статус Президента (зокрема визначити порядок його взаємодії з парламентом). Ці та інші питання потребують детального обговорення.

«КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА БУЛА ОБУМОВЛЕНА ПОЛІТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ, В ЯКИХ ГОЛОВНУ РОЛЬ ВІДІГРАВАЛА ВОЛЯ НАРОДУ»

Анатолій СЕЛІВАНОВ, Постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України, професор, доктор юридичних наук

Парламентсько-президентська форма реалізації механізму влади забезпечує гарантованість реального народовладдя і народоправства, створює умови демократизації у всіх сферах державної діяльності, що має за мету пріоритет прав і свобод людини і громадянина. Поступове налагодження взаємодії Парламенту, Президента та Уряду, усунення конфліктних ситуацій у співпраці заради зміцнення держави дає підстави стверджувати, що зараз в Україні не існує радикальної конституційної кризи в соціальній реальності, а є перехідний період в умовах початку конституційної циклічності, яка є наслідком перерозподілу повноважень в установчих і контрольних функціях інститутів державної влади (уряду, парламенту, Президента). Можна констатувати, що конституційна реформа була обумовлена політичними процесами, в яких головну роль відігравала воля народу.

Наразі особливої ваги набуває важлива для розуміння інституціональна складова конституційного процесу. Її специфіка полягає в активній формі впливу на Конституційний Суд, Парламент та суспільство щодо ініціювання нових радикальних змін в Конституції. Проте зафіксовані процедури змін Конституції можливі тільки за жорсткою процедурою «парламент - КСУ – парламент». Повертаючись до ідеї прийняття нової редакції Конституції, ми повинні добре розуміти, що в цій непростій схемі схвалення референдумом або парламентом складного юридичного тексту не можливе, оскільки для цього люди повинні мати спеціальну освіту.

Твердження про нелегітимність конституційної реформи ставить під сумнів не тільки внесення змін до Конституції України, але й виборчий закон щодо політичних партій в єдиному загальнодержавному окрузі, що приймалися Верховною Радою 8 грудня 2004 року. Прийнятність нової форми правління та розподіл повноважень між вищими суб'єктами влади підтверджений подвійною легітимністю (загальнонародне обрання парламенту і Президента). Конституційна проблема виникла з інших причин, а саме із суперечностей між існуючим статусом цих суб'єктів та ефективністю державного управління. Ми маємо справу з новим постійним суб'єктом конституційного правостановлення та формування уряду – правлячою багатопартійною коаліцією. Якщо допустити визнання вразливим Закон №2222, то чи це означатиме автоматичне за рішенням Суду вилучення з Конституції України визначених цим Законом змін щодо реформування влади? Але чи можна при цьому поновити існуючі раніше норми Конституції в період встановленої президентсько-парламентської форми правління?

«ПАРЛАМЕНТСЬКО-ПРЕЗИДЕНТСЬКА ФОРМА ПРАВЛІННЯ ПО СУТІ Є «УКРАЇНСЬКИМ ВЕЛОСИПЕДОМ»

Юрій КЛЮЧКОВСЬКИЙ, народний депутат України

Розгляд конституційної реформи потребує апеляції до контексту її проведення. Парламентсько-президентська форма правління по суті є «українським велосипедом». Тому, аналізуючи результати конституційної реформи доречніше говорити про перерозподіл повноважень в межах владного трикутника, а не про зміну форми правління.

Основні проблеми системи влади в Україні стосуються сфери виконавчої влади. Наразі має місце її фрагментація та злиття політичної позиції парламенту та уряду, що в умовах функціонування механізму парламентської більшості призводить до домінування виконавчої гілки над законодавчою.

Коли ведуться розмови про визнання неконституційними зміни до Конституції, варто пам'ятати, що перевірки не підлягає їх змістовна складова. Однак є інша підстава для звернення до Конституційного Суду з цього питання – порушення процедури прийняття Закону № 2222. У такому випадку результати реформи можуть бути переглянуті.

Законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо реформи місцевого самоврядування» №3207 у сьогоднішній редакції є небезпечним, оскільки він заганяє місцеве самоврядування у глухий кут та зовсім не відповідає сучасним потребам українського суспільства. Основна проблема місцевого самоврядування стосується його ресурсного забезпечення, а не визначення його компетенцій. Вирішення цієї проблеми є передумовою для «виращування» місцевого самоврядування.

«ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ 0900 РАЗОМ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПРОПОРЦІЙНОЇ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ МОЖЕ СТВОРИТИ ЗАГРОЗУ СЕПАРАТИЗМУ В УКРАЇНІ»

Віктор ТИМОЩУК, Голова Центру політико-правових реформ

Після подолання президентського вето на Закон «Про Кабінет Міністрів України» Законопроект №3207 (0900) «Про внесення змін до Конституції України щодо удосконалення системи місцевого самоврядування») є пріоритетним. Однак його ухвалення матиме такі ж неоднозначні наслідки, як і Закон №2222.

По-перше, законопроект не вирішує питання співвідношення місцевого та регіонального самоврядування. Не вживаючи термін „регіональне місцеве самоврядування”, він фактично його запроваджує, передбачаючи утворення виконавчих органів обласних рад, до яких мають перейти більшість повноважень місцевих державних адміністрацій (зокрема в частині підготовки та виконання місцевих бюджетів). Посилення регіональних рад автоматично послабить вплив базового рівня місцевого самоврядування, яке за таких умов виявиться приреченим на стагнацію. Прийняття законопроекту 0900 разом із застосуванням пропорційної виборчої системи на місцевих виборах за умов неоднорідності політичних вподобань у різних регіонах створює загрозу сепаратизму в Україні.

По-друге, незрозумілою новелою законопроекту 0900 є запровадження округ. Абсолютно неясно, чи є вони четвертим рівнем адміністративно-територіального устрою, чи альтернативою об'єднань громад, оскільки законопроект цього не визначає. Крім того, застереження викликає принцип створення округ або об'єднаних громад, який передбачає обов'язкову добровільну згоду їх жителів. Практика успішних реформ місцевого самоврядування у зарубіжних країнах передбачає таку процедуру: кілька років відводиться на добровільне об'єднання, а потім слідує централізоване завершення реформи. Лише так можна гарантувати рівність права на місцеве самоврядування.

По-третє, виникає питання: якими будуть наслідки скорочення повноважень місцевих державних адміністрацій? Законопроект закріплює за ними дві ключові функції: контроль за додержанням законів місцевими органами виконавчої влади та забезпечення взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади. Автори законопроекту не згадали про функцію нагляду за законністю діяльності органів місцевого самоврядування, що є нормою для демократичних держав. При цьому надати такі повноваження також не можливо, оскільки за цим слідуватимуть звинувачення у зазіханнях на повноваження місцевого самоврядування. Отже, виникає додаткова загроза хаосу.

По-четверте, незважаючи на раціональність ідеї ліквідації районних державних адміністрацій, її негайна реалізація (як передбачено законопроектом – 2 місяці) ставить під загрозу надання публічних послуг у тих громадах, які не використають можливості добровільного об'єднання.

Таким чином, ми змушені закликати до суттєвого доопрацювання змісту цього законопроекту або підготовки нового. Його автори не презентували цілісної концепції, моделі організації влади на місцевому рівні. Нажаль, не були належним чином оцінені наслідки його прийняття депутатами, а експертні висновки залишилися не почутими.

«НЕОБХІДНО ЗМІНИТИ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВТРАТУ ДЕПУТАТОМ МАНДАТУ У ВИПАДКУ ЙОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ МІНІСТРА»

Олексій ГАРАНЬ, Професор Національного університету «Києво-Могилянська академія», Школа політичної аналітики

Коли ми говоримо про подальші напрямки реформування системи управління в Україні, необхідно вести мову про точкові зміни, а не про радикальний перегляд конституційної реформи. Основні недоліки внесених до Конституції змін стосуються не лише їх рамкового характеру, а нечіткості положень, поспішності їх прийняття та слідування політичній кон'юктурі.

Спроби заборонити Конституційному Суду України кваліфікувати зміни до Конституції фактично створює загрозу мажоритарної демократії, яка може виродитися у мажоритарну диктатуру.

Наступним кроком у низці реформ має стати прийняття закону про регламент Верховної Ради України. Крім того, необхідно змінити положення про втрату депутатом мандату у випадку його призначення на посаду міністра, оскільки така норма робить ціну депутатського мандату та міністерського крісла дуже високою.

«НА СЬОГОДНІ НЕМАЄ ПІДСТАВ ГОВОРИТИ ПРО КОНСТИТУЦІЙНУ КРИЗУ АБО РОЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ВЛАДИ В УКРАЇНІ»

Олександр СТАРИНЕЦЬ, завідувачий Секретаріатом фракції Соціалістичної партії України

Конституційні зміни зумовили зміну системи влади в Україні. Наразі недоцільно говорити про ревізію Конституції, оскільки Закон №2222 став результатом домовленості між усіма ключовими політичними силами в Україні (крім БЮТ), а тому є цілком легітимним. Його скасуванням Конституційним Судом України ставить під загрозу весь конституційний лад.

На сьогодні немає підстав говорити про конституційну кризу або розбалансованість влади в Україні. Крім того, не мають сенсу розмови про двопалатний парламент. Необхідними же кроками є прийняття Закону про президента України, внесення змін до Регламенту Верховної Ради щодо прав опозиції, Закону про засади внутрішньої та зовнішньої політики.

Отже, немає підстав говорити про перекіс владного впливу на користь уряду, оскільки усі ключові політичні рішення погоджуються радою коаліції. Тому наразі маємо нормальну конструктивну співпрацю.